

Tasavallan presidentti Tarja Halosen tervehdys ”Suomi sydämessä” –ulkosuomalaistapahtuman pääjuhlassa Turussa 2.7.2011

Haluan omasta ja kaikkien suomalaisten puolesta lausua parhaat kiitokset Siirtolaisuusinstituutille, Turun kaupungille ja kaikille niille, joiden tiiviin työn tuloksena olemme nyt koolla. Toivotan kaikki kaukaa ja läheltä tulleet ulkosuomalaiset tervetulleiksi. Läsnäolonne täällä vanhassa Turussa osoittaa näiden päivien teeman osuvuutta. Suomi on todellakin sydämissä.

Siitä, kun suomalaisten ensimmäiset miilut savusivat Värmlannin metsissä tai kun valtameren yli purjehtineet suomalaiset perustivat yhdyskuntiaan Delaware-joen varteen, on kulunut satoja vuosia. Tiedämme kuitenkin, että suomalaisista oli kysymys vaikka Suomi ei historiallisena käsitteenä ollutkaan tunnettu eikä tunnustettu.

Maailmalla – vanhan kotimaan rajojen ulkopuolella – elävien suomalaisten arvioiduksi lukumääräksi on vakiintunut 1,3 miljoonaa. Tämän luvun tarkkuus riippuu tietenkin laskennan perustoista, joiden yksityiskohtiin ei tässä yhteydessä ole tarpeen keskittyä. Vaikka emme ylläkään esimerkiksi irlantilaisten lukemiin, aika paljon meitä suomalaisiakin maailmalla on.

Suomalaisten suurimmat muuttoaalot 1900-luvulla suuntautuivat Ruotsiin, Yhdysvaltoihin, Kanadaan ja Australiaan. Matkaan lähdettiin monista syistä. Merkittävimpänä yhteisenä tekijänä oli kuitenkin työ, halu tehdä työtä ja työllä ansaita kohtuullinen toimeentulo itselle ja läheisilleen. Ulkosuomalaisen muotokuvaan liittyy työ keskeisenä elementtinä. Se on kuva ammattitaitoisesta, kovaa työtä tekevästä

suomalaisesta, oli kysymys sitten työstä kaivoksissa, sokeriruokoviljelmillä, telakoilla tai tehtaissa. Saman kuvan näemme, kun puhumme korkean teknologian ammateista, insinööreistä, arkkitehteistä tai vaikkapa kansainvälisten organisaatioiden palveluksessa olevista suomalaisista.

Matkustaminen ja muuttaminen kaukaiseen maahan olivat sata vuotta sitten aivan erilainen ponnistus kuin nykyään, jolloin tieto ja viestit siirtyvät mihin ta-

hansa maailmassa sekunnin murto-osassa. Meille ovat jokapäiväistä rutiinia sellaiset asiat, joista vielä suhteellisen lyhyt aika sitten luimme vain kaikkein hurjimmassa tieteisromaaneissa. Ihmettelemistä oikeastaan on vain siinä, että me totumme tuohon kaikkeen niin nopeasti.

Historiallisesti katsoen on vain suhteellisen lyhyt aika siitä, kun kirjeen kulku merten yli kesti viikkoja ja siitäkin, kun tietoja vanhan kotimaan oloista sai perin

niukasti. Näin sen kuva väistämättä muodostui pysähtyneeksi ja muistojen varaan rakentuvaksi. Kasvavasta tarpeesta parantaa ulkomaille muuttaneiden suomalaisten yhteyksiä vanhaan kotimaahan, syntyi vuonna 1927 Suomi-seura. Seura on kasvanut suureksi ja aktiiviseksi kansalaisjärjestöksi sekä monipuoliseksi palveluorganisaatioksi, joka laajojen kansainvälisten yhteyksiensä kautta monin tavoin tukee viranomaisten työtä.

Hyvänä esimerkkinä tällaisesta yhteistyöstä ovat Suomi-koulut, jotka pääasiassa vapaaehtoisvoimin pyrkivät ylläpitämään ja kehittämään ulkosuomalaisten lasten tuntumaa äidinkieleensä. Suomi-koulut toimivat valtion sinänsä hyvin vaatimattomalla taloudellisella tuella, jonka jakamisessa Suomi-seura toimii asiantuntija-

Presidentti Tarja Halonen tervehtii kukkapoika Jonni Löppöstä ja kukkatyttö Anna Aghaa.

organisaationa. Meidän kaikkien on pidettävä huoli siitä, että Suomi-koulut myös vastaisuudessa kykenevät tehokkaasti vastaamaan kasvaviin haasteisiin.

Hyvä osoitus Suomi-seuran kyvystä seurata aikaa ja muuttua ajan vaatimusten mukaan oli Ulkosuomalaisparlamentin perustaminen vuonna 1997. Tarvittiin foorumi, jolla eri puolilla maailmaa toimivat ulkosuomalaisten hyvinkin erilaiset yhteisöt voivat olla yhteydessä myös keskenään, eivät enää vain Suomeen.

Ulkosuomalaisparlamentti vakiinnutti nopeasti asemansa sekä ulkosuomalaisten piirissä että Suomessa. Siitä on muodostunut tehokas ja tunnustettu edunvalvontaorganisaatio, joka on ylläpitänyt tiiviitä yhteyksiä Suomen eduskuntaan, hallitukseen ja viranomaisiin painottaen muun muassa lainsäädännössä ulkosuomalaisille tärkeitä näkökohtia. Maineikkaana esimerkkinä tunnetaan ulkosuomalaisten kaksoiskansalaisuuden hyväksyminen.

Kiitän täällä Turussa toimivaa Siirtolaisuusinstituuttia, joka toimii aktiivisesti ulkosuomalaisten parissa. Tämän vuonna 1974 perustetun instituutin toi-

mintä käsittää muuttoliikkeisiin liittyvän tutkimuksen ja dokumentoinnin. Sen laajat siirtolaisrekisterit ovat monille ulkosuomalaisille avanneet tiedon kanavia näiden juurista ja vaiheista. Siirtolaisuusinstituutti onkin suosittu vieras eri puolilla maailmaa järjestettävissä ulkosuomalaisten tapahtumissa.

Ulkosuomalaiset perheineen ja yhteisöineen tietävätkin ehkä keskimääräistä paremmin, mitä on eläminen koetuista poikkeavissa kulttuuriympäristöissä ja mitä erilaisuus vaikuttaa ihmisten väliseen vuorovaikutukseen. Hyvät ihmiset, teidän kokemuksenne voivat vahvistaa rauhallista kehitystä myös kansainvälisissä suhteissa

Meille jää tästä ulkosuomalaistapahtumasta Suomen Turussa hyviä muistoja ja hyvä mieli myöskin sen vuoksi, että meidän kantavana voimanamme on uudenlainen isänmaanrakkaus, joka on mukaansa otettava, ei poissulkeva. Tämä on tärkeitä muistaa myös silloin kun maailmalla tai Suomessa kohtaamme ihmisiä, kulttuureja, tapoja, ja uskontoja, jotka ovat erilaisia kuin omamme.

Arkkipiispa Kari Mäkisen avauspuhe ”Suomi sydämessä” –ulkosuomalaistapahtuman pääjuhlassa Turussa 2.7.2011

Arvoisa Tasavallan Presidentti, hyvät ulkosuomalaisjuhlien osanottajat, bästa deltagare i festivalen “Finland I våra hjärtan”, participants of “Finland in our hearts” –festival,

Suomi sydämessä –ulkosuomalaisjuhlaa vietetään Turun tuomiokirkon kupeessa. Paikka on tarkoitukseen erityisen sopiva. Kun olemme tuomiokirkon juurella, olemme samalla suomalaisen kulttuurin ja elämänmuodon syvillä juurilla. Tämä on Suomen kansallispyhäkkö. Se edustaa henkistä ja hengellistä perintöä, joka on tärkeällä tavalla muovannut suomalaisuutta. Samalla kirkko edustaa sellaista todellisuutta, joka yhdistää yli maantieteellisten, kielellisten ja kansallisten rajojen. Kristillisyyks ei, kuten hyvin tiedetään, ole varsinaisesti suomalaista perua.

Tuomiokirkon juurella tässä juhlassa on luontevaa muistaa sellaisia suomalaisen kulttuurin varhaisia merkkihahmoja kuin piispa Henrik ja Mikael Agri-

cola. Jos käyttää nykykielen ilmaisuja, voi sanoa, että piispa Henrik oli maahanmuuttaja, uussuomalainen, jonka kotoutuminen päättyi tylästi Köyliönjärven jäällä. Mikael Agricola puolestaan vietti useita vuosia ulkosuomalaisena Saksanmaalla, ja oli paluumuuttaja, kun uskonpuhdistajana saarnasi tässä kirkossa ja loi suomen kirjakielen.

Juuri he, maantieteellisten, kielellisten ja kansallisten rajojen yli kulkeneet miehet, ovat piirtäneet syvän jäljen siihen Suomeen, jota kannamme sydämessämme ja joka on saanut kokoontumaan yhteen näille juhlille.

Tänään heidän kaltaisiaan on yhä enemmän. Globalisoituneessa maailmassa muuttoliike useista syistä on jatkuvasti vilkkaampaa. Yhä useampi joutuu näin ollen myös kysymään, miten löytää paikkansa uudessa ja vieraassa ympäristössä. Yhä useampi tuntee kuuluvansa kahteen tai useampaan paikkaan, kahteen ympäristöön ja kahteen kulttuuriin.

Kyse ei ole vain kaksoiskansalaisuudesta, vaan myös identiteetistä, siitä, kuka oikeastaan on ja mihin kuuluu. Siinä suhteessa ihmiselle on erityisen arvokasta tunnistaa omat kotipaikkansa. Kotipaikkoja voi olla yhtäkä useita. Yhtäällä voi olla arjen elämän kotipaikka ja toisaalla mielen, kielen ja muistojen ja oman historian kotipaikat.

Kahden tai useamman paikan ja kulttuurin sävyttäjä identiteetti voi olla suuri rikkaus, mutta samalla se voi sisältää paljon vierautta, irrallisuutta ja yksinäisyyttä.

Ulkosuomalaisjuhlat ovat kahden kotipaikan kokemuksen jakamisen tilanne. Samalla juhlat kertovat siitä, miten tärkeää ihmiselle on tuntee kuuluvansa sekä omaan taustaansa että omaan ympäristöönsä. Näiden kokemusten jakaminen ja välittäminen on arvokasta sekä teidän ulkomailla asuvien itsenne kannalta että tämän päivän suomalaisuuden ymmärtämisen kannalta ja myös maastamuuttajien ja maahanmuuttajien tilanteen ymmärtämisen ja tukemisen kannalta.

On olennaista, että tässä toimitaan laajan verkoston yhteistyössä. Kirkon mukana olo on luontevaa ja, ei vain taustana ja osana kulttuuriperintöä, vaan osana tämän hetken suomalaista elämää, myös silloin kun se toteutuu maan rajojen ulkopuolella. Kirkko tekee ulkosuomalaisten parissa työtään eri tavoin 40 maassa. Toivon, että voitte löytää sen kautta ja paikallisista kirkoista yhteyden, joka hälventää yksinäisyyttä, vierautta ja irrallisuutta. Missä niin tapahtuu, siellä kirkko on omassa tehtävässään Kristuksen kirkkona.

Ärade utlandsfinländare På kyrkans vägnar har jag glädje att önska er alla hjärtligt välkomna till Åbo och till och vid Åbo domkyrkan. Kyrkans närvaro vill här och ute i världen vara ett märke av hop och gemenskap. Jag hoppas att denna festival ska ge er kraft och mod för ert vardagsliv och kraft och mod att gemensamt påverka att alla kunde känna sig vara hemma i Finland, i sitt nuvarande hemland, i världen och i livet.

It is my pleasure to greet you on behalf of the Evangelical Lutheran Church of Finland. I do it as a successor of Bishop Henry, who organized western Christianity in Finland in the 12th century, and Bishop Mikael Agricola, the Finnish reformer in the 16th century. In today's context it is worth mentioning that Bishop Henry was not of Finnish origin, but an immigrant who was not treated well here, whereas Mikael Agricola was of Finnish origin, but lived many years as expatriate Finn in Germany, and carried through reformation as a returning migrant. Their heritage is an important part of Finnish culture and Finnish Christian life. I hope it is present here during these days encouraging and supporting you in your life wherever your home is in this whole world of God.

Haluan toivottaa Hyvän Jumalan siunausta tälle juhlalle ja teidän elämääne kaikissa niissä kotipaikoissa, joita teillä on.

Turun Tuomiokirkko. Kuva: Kasper Hasala.